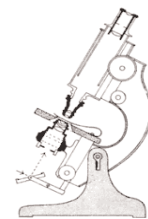

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ...

Ο «Καλλικράτης» και των Ελλήνων οι κοινότητες

Του ΒΙΚΤΩΡΑ ΝΕΤΑ

Υψηλόβαθμο στέλεχος των προηγούμενων κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ έλεγε: «Δώσαμε αρμοδιότητες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, χωρίς να μελετήσουμε καλά το θέμα, με αποτέλεσμα να ανοίξουμε την πόρτα για να περάσει η διαφθορά στους δήμους».

Δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι και δημοτικοί σύμβουλοι ελάχιστα ασχολούνται με τα γενικότερα θέματα του δήμου τους και περισσότερο με τα ρουσφέτια και κάθε είδους τακτοποιήσεις. Αυτό είναι ένα μείζον ζήτημα, που πρέπει να αντιμετωπιστεί με τη νέα διοικητική αναδιάρθρωση, την οποία προωθεί η κυβέρνηση με το σχέδιο «Καλλικράτης» -και όχι «Καποδίστριας 2», όπως αρχικά είχε ονομαστεί.

Το όνομα «Καλλικράτης» έχει ειδικό βάρος, ασήκωτο, θα λέγαμε, που δημιουργεί την υποχρέωση στην κυβέρνηση να καταρτίσει ένα σχέδιο άψογο, όσο και το έργο του Αθηναίου αρχιτέκτονα του 5ου π.Χ. αιώνα - Παρθενώνας μαζί με τον Ικτίνο, ναός της Αθηνάς Νίκης, Μακρά Τείχη, ναός της Αρτέμιδος κ.ά. Μπορεί να το πετύχει, αν δεν αγνοήσει τις ιδέες και τις παρατηρήσεις που θα κατατεθούν κατά τη δημόσια διαβούλευση επί του τόσο φιλόδοξου σχεδίου, που μπορεί να αλλάξει τη λειτουργία της εξουσίας στη χώρα με την αναδιανομή και την αποκέντρωσή της, προς όφελος του πολίτη, ο οποίος την πληρώνει.

Θα προκύψει σοβαρή εξοικονόμηση πόρων με τη μείωση των 1.034 δήμων της χώρας σε λιγότερους από 370 και τον περιορισμό των περίπου 6.000 νομικών προσώπων και δημοτικών επιχειρήσεων σε 2.000. Παράλληλα, όμως, θα περιοριστούν και οι θέσεις α-

πασχόλησης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, που σημαίνει ότι οι δήμοι της χώρας πρέπει να αναλάβουν αναπτυξιακές πρωτοβουλίες σε συνεργασία με ιδιώτες και με την αξιοποίηση των σχετικών κοινοτικών προγραμμάτων και χρηματοδοτήσεων. Η δημιουργία συνεταιριστικών ή μικτών επιχειρήσεων είναι μια καλή ιδέα που πρέπει να μελετηθεί. Πολλοί δήμοι στην Ελλάδα έχουν πετύχει θαύματα και είναι μοντέλα εκσυγχρονισμού και σύγχρονης ανάπτυξης. Τολμηρό βήμα είναι η αναβάθμιση των 13 σημερινών περιφερειών, των οποίων τα όργανα - περιφερειάρχης και συμβούλια - θα εκλέγονται και θα λειτουργούν ως μικρές τοπικές κυβερνήσεις «υπό τις οποιές, ως υπηρεσίες, θα υπαχθούν οι νομαρχίες της χώρας. Θα ελέγχονται οι 13 περιφέρειες από 7 διοικήσεις. Η επιτυχία των νέων σχημάτων θα εξαρτηθεί από δύο παράγοντες: α) Το είδος και το εύρος των αρμοδιοτήτων που θα τους εκχωρήσει η κεντρική κρατική εξουσία, δηλαδή η κυβέρνηση και β) οι πόροι, που θα τους δοθούν για να μπορούν να ανταποκριθούν στο έργο που θα τους ανατεθεί. Χωρίς αρμοδιότητες και πόρους, αλλά και χωρίς τη διασφάλιση διαφάνειας και ελέγχου της λειτουργίας τους από τους ίδιους τους πολίτες, τα νέα σχήματα της αποκεντρωμένης εξουσίας θα αποτύχουν.

Για να λειτουργήσουν σωστά οι θεσμοί και να αποδώσουν, χρειάζονται αξια στελέχη για να τους υπηρετήσουν, δηλαδή να υπηρετήσουν το γενικό και όχι το ατομικό συμφέρον. Αυτό είναι το μείζον πρόβλημα της εξουσίας και της κακοδαιμονίας του τόπου. Οι θεσμοί διαβρώνονται και οι λειτουργοί τους διαφθείρονται με τη συννενοχή και των πολιτών. Απειρα είναι τα παραδείγματα κατασπατάλησης ε-

θνικών και κοινοτικών πόρων από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Επίσης, άπειρα είναι και τα παραδείγματα κακής χρήσης των πολεοδομικών αρμοδιοτήτων (τροποποιήσεις πολεοδομικών και ρυμοτομικών σχεδίων), όπως και της αρμοδιότητας για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας καταστημάτων και βιοτεχνικών επιχειρήσεων. Αντί να μπει τάξη στο χάος με αποφάσεις από την κεντρική διοίκηση, τα πράγματα έγιναν χειρότερα με το τοπικό ψηφοθηρικό ρουσφέτι.

Ολα αυτά, βεβαίως, δεν σημαίνουν ότι δεν πρέπει να αποκεντρωθεί η εξουσία και να αναπτυχθεί η αυτοδιοίκηση. Θα χρειαστούν αγώνες και μεγάλη προσπάθεια για την αλλαγή της κατεστημένης νοοτροπίας. Θα πρέπει επίσης, τα κόμματα να επιλέξουν ικανά στελέχη και να τα εκπαιδεύσουν. Πολλά έχουν να διδαχθούν όσοι θα διεκδικήσουν ρόλο στη νέα διοικητική αναδιάρθρωση της χώρας από τη μελέτη των ανάλογων θεσμών που λειτουργούν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αλλά και από τους θεσμούς των ελληνικών κοινοτήτων της περιόδου της Τουρκοκρατίας. Φαίνεται παράδοξο, αλλά η Τοπική Αυτοδιοίκηση μεγάλωσε υπό τον οθωμανικό ζυγό στις ελληνικές κοινότητες. Ο καθηγητής Νικ. Πανταζόπουλος στη μελέτη του «Ο Ελληνικός Κοινοτισμός και η νεοελληνική κοινοτική παράδοση» (Αθήνα, Παρουσία, 1993) γράφει: «Ο Κοινοτισμός με τις διάφορες μορφές του (πολιτική, θρησκευτική, οικονομική και στρατιωτική) είχε κατορθώσει να υποκαταστήσει το Βυζαντινό Κράτος, που είχε καταλυθεί, και είχε πραγματοποιήσει αυτό που στην αρχή φαινόταν ακατόρθωτο: την απελευθέρωση του Έθνους».

Θα ήταν χρήσιμο ο υπουργός Εσω-

τερικών κ. Γιάννης Ραγκούσης και όσοι συνεργάτες του επεξεργάζονται το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» να μελετήσουν το θαύμα των ελληνικών κοινοτήτων. Το 1984, ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Χαράλαμπος Παπαστάθης κυκλοφόρησε ένα βιβλίο με τίτλο «Οι κανονισμοί των Ορθόδοξων Ελληνικών Κοινοτήτων του Οθωμανικού Κράτους και της Διασποράς». Σημειώνει στον πρόλογό του ο συγγραφέας: «Οι κανονισμοί αυτοί καθιστούν εύγλωττη τη διαφορά της αυτοδιοίκησης του αλύτρωτου Ελληνισμού, από εκείνη του ελεύθερου. Στο ελληνικό κράτος η αυτοδιοίκηση ασφυκτιούσε στη μέγερη του αυστηρού συγκεντρωτικού συστήματος, καθώς είχε μεταβάλει τον βυζαντινό κοινοτισμό σε νοσταλγική ανάμνηση (...). Αντίθετα, στον τότε αλύτρωτο Ελληνισμό, κύτταρο της συλλογικής δράσης ήταν η ενορία-κοινότητα: οι κοινοτικές αρχές του αναδεικνύονταν με ψηφοφορία και είχαν επικεφαλής τους τον επιχώριο επίσκοπο, δημιουργώντας έτσι τη γέφυρα ανάμεσα στη βυζαντινή μας παράδοση, που εκφραζόταν στο πολιτικό-εθνικό πεδίο με τη Μεγάλη Ιδέα και στα δημοκρατικά ιδεώδη της δεύτερης πεντηκονταετίας του ευρωπαϊκού 19ου αιώνα, συνάμα συνιστούσαν το ιδανικότερο, με τα μέτρα πάντοτε της εποχής, σύστημα αυτοδιοίκησης -ανέφικτο πρότυπο ακόμη για τη σύγχρονη Ελλάδα».

Οι ελληνικές κοινότητες έκαναν λαμπρό έργο. Ιδρυσαν σχολεία και ιδρύματα, εξασφάλισαν πόρους για κοινωφελή έργα, άπλωσαν τη φροντίδα τους στους κατατρεγμένους, έσπειραν τη δημοκρατία, που ήρθε να σαρώσει η βαναροκρατία. Μια μελέτη σε βάθος του κοινοτικού συστήματος αυτοδιοίκησης της εποχής εκείνης είναι χρήσιμη.

Διαφωνίες δημάρχων για τον «Καλλικράτη»

Η εξαγγελία για την δημιουργία 370 νέων δήμων, δείχνει ότι το χωροταξικό έχει προαποφασιστεί ερήμην των εκπροσώπων της Αυτοδιοίκησης και των τοπικών κοινωνιών, επεσήμαναν πολλοί δήμαρχοι κατά την συνέλευση για τις συνενώσεις δήμων στο Λεκανοπέδιο Αττικής, σε κεντρικό ξενοδοχείο των Αθηνών.

Δήμαρχοι και κοινοτάρχες επεσήμαναν την ανάγκη να θεσπιστεί Μητροπολιτική Αυτοδιοίκηση, ως Β βαθμός στην Αττική.

Η ΤΕΔΚΝΑ συμφωνεί με τη Διοικητική Μεταρρύθμιση ωστόσο συνοψίζοντας ο πρόεδρος της Δημήτρης Καλογε-

ρόπουλος, μεταξύ άλλων τόνισε:

- Το σχέδιο της κυβέρνησης δε έχει ξεκάθαρη και σαφή αναφορά στην καθιέρωση της Μητροπολιτικής Διακυβέρνησης στην Αττική.

- Δεν συνοδεύεται από ένα συγκροτημένο, οικονομικό πρόγραμμα για τη στήριξη των νέων δήμων.

- Υπάρχουν αναφορές στο πρόγραμμα ότι κάθε νέα αρμοδιότητα που θα αποδίδεται θα κοστολογείται και θα συνοδεύεται από τους αντίστοιχους πόρους, όμως στο παρελθόν, όχι μόνο δεν αποδόθηκαν οι αντίστοιχοι πόροι, αλλά είχαμε επιπλέον παρακρατήσεις πόρων της Αυτο-

διοίκησης.

- Δεν ξεκαθαρίζεται τις ακριβώς θα γίνει με το Φ.Π.Α. Τι ποσοστό θα αποδοθεί κι αν η απόδοση μέρους του ΦΠΑ συνεπάγεται ότι θα εισπράττεται από τους μηχανισμούς των δήμων.

- Η κυβέρνηση πρέπει να αποσαφηνίσει τις προθέσεις της και σε ότι αφορά τις αλλαγές στο φορολογικό, αν δηλαδή θα υπάρξει ανακατανομή προς όφελος της Αυτοδιοίκησης και των πολιτών, χωρίς την αύξηση υπαρχόντων ή την επιβολή νέων φόρων.

- Ασάφειες υπάρχουν και σε ότι αφορά τις νέες αρμοδιότητες. Σε πολλές περιπτώσεις αλληλοσυγκρούονται ή

δεν φαίνεται να είναι σαφώς οριοθετημένες, (π.χ αρμοδιότητες που αφορούν το περιβάλλον αναφέρεται ότι θα ασκούνται και από τις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις και τις Γενικές διοικήσεις). Απαιτείται να γίνει λεπτομερής καταγραφή των αρμοδιοτήτων για να μην υπάρχουν ασάφειες και αλληλοεπικαλύψεις.

Το σύνολο των δημάρχων επέμεινε στην απόδοση των οφειλομένων προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση πόρων, (331,500 εκατ. ευρώ οφειλόμενα του 2009, και 550 εκατ. ευρώ από τη μείωση των ΚΑΠ και της ΣΑΤΑ του 2010) επισημαίνοντας ότι αποτελεί προαπαιτούμενο για την ε-

φαρμογή της μεταρρύθμισης.

Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε ο κ. Καλογερόπουλος 22 δήμοι και κοινότητες της Αττικής έχουν ήδη δηλώσει τη πρόθεσή τους για εθελοντικές συνενώσεις, 42 έχουν ταχθεί κατά της συνένωσης ενώ οι υπόλοιποι δεν έχουν εκφράσει τις προθέσεις τους.

Κατά της μεταρρύθμισης και των συνενώσεων τάχθηκε ο εκπρόσωπος της Αγωνιστικής Συμπαρατάξης στην ΤΕΔΚΝΑ που πρόσκειται στο ΚΚΕ.